

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Патопсихологія в сімейній сфері

Освітня програма: Соціальна педагогіка

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Патопсихологія в сімейній сфері
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	доцент, кандидат психологічних наук Тимків Лідія Степанівна
Контактний телефон викладача	0667808036
E-mail викладача	lidia.tymkiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний (offline) і онлайн
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю Понеділок та Четвер з 14.00 до 15.00 Онлайн консультації: за попередньою домовленістю Viber (+38066780-80-36) в робочі дні з 9.30 до 17.30
2. Анотація до курсу	
<p>Глибокі та ґрунтовні знання з патопсихології дозволять у практиці проводити кількісний та якісний аналіз результатів патопсихологічного дослідження. Курс патопсихології є необхідним для формування професійної компетенції, світогляду майбутнього соціального педагога. Головний аргумент: отримані знання сприятимуть формуванню навичок аналізу та корекції патологічних відхилень у психічному здоров'ї особистості, допоможуть встановлювати взаємозв'язки між соціально-психологічними явищами, що впливають на патопсихологічні прояви, стимулюватимуть до аналізу соціального життя тощо.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу «Патопсихологія в сімейній сфері» є засвоєння системи психологічних знань про структуру порушень психічної діяльності особистості та закономірності її розпаду в співставленні з нормою.</p> <p>Осєовні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння студентами теоретичних засад патопсихології; - сформувані уявлення про місце патопсихології в контексті інших психологічних дисциплін, зв'язку з іншими суміжними дисциплінами (віковою психологією, клінічною психологією, педагогікою, фізіологією); - ознайомити студентів з основними методами патопсихологічного дослідження; - ознайомити студентів із загально-психологічними фундаментальними проблемами, які розв'язує патопсихологія; - сформувані практичні навички та вміння при застосуванні патопсихологічних діагностичних методик, навчити інтерпретувати одержані дані відповідно до завдання, скласти висновок на основі одержаних результатів. 	
4. Компетентності	
<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів патопсихології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 3. Здатність планувати та управляти часом. 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 	

7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом патопсихології.
2. Здатність до розуміння природи розладів поведінки, діяльності та вчинків.
3. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
4. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
5. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
6. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

5. Результати навчання

Здатність визначати межові стани психіки та порушення психічних процесів.

Здатність розпізнавати та аналізувати прояви розладів;

Здатність формулювати рекомендації учасникам педагогічного процесу, батькам щодо оптимізації навчально-пізнавальної діяльності учнів із різними видами відхилень.

Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Здатність визначати доцільність та технологію подальшої психокорекційної роботи.

Здатність до безперервного й актуального навчання, опанування нових знань, методичних розробок, що накопичені у міжнародній психологічній практиці.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
семінарські заняття / практичні / лабораторні	22
самостійна робота	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
6	Соціальна робота	3	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Тема1. Патопсихологія, її предмет, теоретичні основи й актуальні проблеми.	Лекція-презентація, практичне заняття.	1,3,5,9,10, 12.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях та в матеріалах для сам.роботи на сайті дист.навчання).	5 балів	2 тижні
Тема 2. Проблема психічної норми	самостійна робота	1,3,5,9,10, 12.	Опрацювати праці, розміщені в	5 балів	1 тиждень

та патології.			електронній хрестоматії з навчальної дисципліни (сайт наукової бібліотеки університету). Підготувати презентацію на тему: «Сучасні підходи до питання психологічної норми та патології» 6 год.		
Змістовий модуль 2. Тема 3. Патопсихологічна характеристика психічних процесів.	Лекція-конференція, практичне заняття	1,3,5,9,10, 12.	Ознайомитися з патопсихологічною характеристикою психічних процесів. Кейси.	5 балів	2 тижні
Тема 4. Розлади свідомості та самосвідомості. Розлади особистості.	Лекція-дискусія, практичні заняття	1,3,4,5,9,10, 12, 15.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях та в матеріалах для сам.роботи на сайті дист.навчання).	3 бали	2 тижні
Тема 5. Патопсихологічний розвиток як фактор девіантної поведінки	Лекція-візуалізація, проблемне практичне заняття.	1,3,4,5,9,10, 12, 15.	Підібрати діагностичні методи, спрямовані на визначення форм девіантної поведінки 4 год.	3 бали	2 тижні
Тема 6. Порушення психічного розвитку немовлят, дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку.	Лекція, інтерактивне практичне заняття.	1,3,4,5,9,10, 12, 15.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях).	3 бали	2 тижні
Тема 7. Порушення психічного розвитку в підлітковому віці, ранній юності. Розлади психіки в осіб зрілого та похилого віку.	Лекція, практичне заняття.	1,3,5,6,9,10, 12.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних	5 балів	2 тижні

			рекомендаціях). Підготувати презентацію на тему «Психічні розлади спричинені uzалежненням від соціальних мереж»		
Тема 8. Норма та патологія сексуального життя.	Лекція-дискусія (1 год.), проблемне практичне заняття.	1,3,4,5,9,10, 12, 15.	Проблемні питання, кейси. 4 год.	5 балів	2 тижні
Тема 9. Психічні розлади при зловживанні психоактивними речовинами.	Лекція-конференція (1 год.), практичне заняття.	1,3,4,5,9,10, 12, 15.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях).	5 балів	2 тижні
Тема 10. Особливості соціально-педагогічної діяльності з сім'ями, що виховують дітей з відхиленнями у психофізичному розвитку та поведінці.	Лекція (1 год.), практичне заняття	1,3,4,5,9,10, 12, 15.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях).	5 балів	2 тижні
Тема 11. Спеціальні школи для дітей з відхиленнями у психофізичному розвитку та поведінці.	Лекція (1 год.), інтерактивне практичне заняття.	1,3,5,9,10, 12,14.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях).	5 балів	2 тижні

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника») Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає 50 балів за написання письмового екзамену та (50 балів) оцінки за практичні заняття (25 балів) й контрольну роботу та самостійну роботу (25 балів).
-----------------------------------	--

Вимоги до письмової роботи	Самостійність виконання, власний аналіз та міркування.
Семінарські заняття	Оцінюються за 5-ти бальною системою. Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх передбачених програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Для допуску вимагається виконання 50 % завдань

8. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування під час контрольної роботи та екзамену (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання завдань із теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести і тільки тоді буде допущений до складання заліку.

Обов'язковим є написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

При оцінюванні навчальних результатів студентів використовуються положення, які діють в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

9. Рекомендована література

1. Закалик Г., Терлецька Ю. Патопсихологія: понятійно-термінологічний словник: навчальний посібник. – Львів: Вид-во «Львівська політехніка», 2016. – 156 с.
2. Зейгарник Б. Патопсихологія: Учеб.пособие. – 2-е изд. стереотип. – М.:Эксмо, 2010. – 364 с.
3. Комер Р. Патопсихологія поведінки. Нарушения и патологии психики – М., 2005.
4. Левченко И. Патопсихологія: Теорія и практика: Учеб. пос. для студ. пед.учеб.заведений. – М.: Академія, 2000. – 232 с.
5. Максименко С., Чуприков А., Прокопович І., Лобанов С. Патопсихологія. – К.: КМ 2009. – 208 с.
6. Максимова Н., Мілютіна К., Піскун В. Основи дитячої патопсихології. – К.: Главник, 2008. – 160 с.
7. Максимова Н. Основи психології девіантної поведінки: підручник. – К.: ВІ «Київський університет», 2008. – 439 с.
8. Мартинюк І. Патопсихологія : навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 208 с.
9. Психологія суїциду: посібник / За ред. В. Москальця. – К.: Академвидав, 2004. 288 с.
10. Синьов В., Матвєєва М., Рохліна О. Психологія розумово відсталої дитини. К.: Знання, 2008. 359 с.
11. Ужченко І. Психологія розумово відсталих дітей (тексти лекцій): навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Луганськ, 2013. 240 с.

Викладач Тимків Л.С.